

Buletin informativ

REFORMA JUSTIȚIEI

Ce prevede programul noului Guvern în ceea ce privește combaterea corupției, justiția și drepturile omului?

La 18 februarie 2015 a fost învestit noul Guvern. [Programul de activitate](#) al Guvernului are 43 de pagini cu 17 priorități, combaterea corupției figurând prima în lista acestora. Printre priorități, de asemenea, se numără justiția (nr. 5) și drepturile omului (nr. 17).

În domeniul combaterii corupției, programul prevede, între altele, invitarea unei misiuni de experți UE pentru a oferi sprijin în examinarea cauzelor de corupție, delimitarea clară a atribuțiilor Centrului Național Anticorupție (CNA) și a procuraturii anticorupție, limitarea discreției angajaților organelor de drept, adoptarea unei noi Strategii anticorupție, adoptarea Legii cu privire la finanțarea partidelor politice, perfecționarea mecanismului de declarare a veniturilor, proprietăților și intereselor și verificarea prioritară a averilor judecătorilor și procurorilor.

În ceea ce privește justiția și drepturile omului, Guvernul își propune, printre altele, optimizarea hărții judecătorești și specializarea judecătorilor, perfecționarea mecanismului de numire și promovare al judecătorilor, diminuarea duratei proceselor prin reducerea la minimum a ședințelor, degrevarea instanțelor de cauze minore și modernizarea procesului de citare, unificarea practicii judecătorești și reformarea regulilor privind motivarea hotărârilor judecătorești, precum și adoptarea noii Legi a procuraturii.

În ceea ce privește drepturile omului, programul prevede elaborarea și realizarea unui nou Plan de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru perioada 2016-2019, combaterea violenței domestice, protecția drepturilor copilului, construirea unui nou penitenciar și demararea procesului de construcție a caselor de arest, perfecționarea mecanismului național de executare a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO), precum și extinderea subiecților cu drept de reprezentare în judecată.

Partenerii de dezvoltare recomandă Guvernului intensificarea reformelor

La începutul lunii martie, reprezentanții comunității donatorilor, misiunilor diplomatice și organizațiilor de cooperare din Republica Moldova, au prezentat noului Guvern un [set de recomandări](#) pentru implementarea politicilor și reformelor asumate anterior de Guvernul Republicii Moldova. Recomandările includ măsuri imediate (<100 zile), pe termen scurt (<12 luni) și mediu (>12 luni) în 30 de domenii, inclusiv justiția, combaterea corupției și drepturile omului.

În ceea ce privește reforma justiției și eradicarea corupției, partenerii de dezvoltare recomandă implementarea comprehensivă a pachetului legislativ privind combaterea corupției, adoptarea noii Legi cu privire la procuratură în spiritul [recomandărilor Comisiei](#)

CUPRINS

REFORMA JUSTIȚIEI

Ce prevede programul noului Guvern în ceea ce privește combaterea corupției, justiția și drepturile omului? 1

Partenerii de dezvoltare recomandă Guvernului intensificarea reformelor 1

Comisia de la Veneția s-a expus pe marginea proiectului noii Legi cu privire la procuratură 2

CRJM a evaluat reforma instituției judecătorului de instrucție 2

ADMINISTRAREA SISTEMULUI JUDECĂTORESC

La Adunarea Generală a Judecătorilor au fost anunțate inițiative ambițioase de reformare 3

Nedistribuirea aleatorie a dosarelor - CSM reacționează lent 3

Testarea cu poligraful a candidaților la funcția de judecător și procuror a fost amânată 4

CAUZE DE REZONANȚĂ

A fost dată soluția în cauza „Pădurea Domnească” 4

Urmărirea penală împotriva a patru judecători a fost clasată 4

DREPTURILE OMULUI

Republica Moldova la CtEDO în anul 2014 4

CRJM a evaluat modul de executare a hotărârilor CtEDO 5

Parlamentarii propun limitarea libertății de exprimare 5

CRJM a analizat legislația în domeniul nediscriminării în câmpul muncii 6

PE SCURT 6

URMEAȚĂ 7

[de la Veneția](#), utilizarea noilor împuterniciri ale Procurorului general pentru a investiga judecătorii pentru corupție, precum și monitorizarea sistemului judiciar de către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și societatea civilă. De asemenea, se recomandă asigurarea unei practici judecătorești uniforme și utilizarea înregistrărilor audio drept practică-standard în cadrul proceselor de judecată. Partenerii recomandă reforma Curții Constituționale, asigurarea unei selecții echitabile și transparente a judecătorilor

și inițierea optimizării hărții judiciare. Multe din recomandările în domeniul justiției rezultă din studiile CRJM privind [optimizarea hărții judiciare](#), [optimizarea structurii procuraturii](#) și rapoartelor privind [progresul reformei justiției](#). În domeniul drepturilor omului, se recomandă ratificarea Protocolului nr. 12 al CtEDO (interzicerea discriminării în orice domenii), precum și aplicarea adecvată a Legii cu privire la egalitatea de șanse și a cadrului legislativ pentru egalitatea dintre femei și bărbați.

Comisia de la Veneția s-a expus pe marginea proiectului noii Legi cu privire la procuratură

În noiembrie 2014, Ministrul Justiției a solicitat opinia Comisiei de la Veneția și ODIHR cu privire la proiectul noii Legi cu privire la procuratură. În februarie 2015, un grup de experți comuni ai Comisiei de la Veneția și ODIHR au efectuat o vizită de studiu în Republica Moldova, iar la 23 martie 2015 a fost făcută publică [opinia comună a acestora](#). Comisia de la Veneția și ODIHR au conchis că proiectul de lege prezintă o îmbunătățire substanțială a legislației moldovenești actuale cu privire la procuratură. Cu toate acestea, au fost formulate rezerve în ceea ce privește reglementarea insuficient de clară a competențelor procuraturii în domeniul extrapenal, a independenței procesuale a procurorilor, a mecanismului de demitere a Procurorului General, precum și a modului de numire a procurorilor din UTA Găgăuzia.

Grupul de lucru responsabil de elaborarea proiectului de lege a ajustat proiectul de lege. Competențele procurorilor de control a

respectării legalității și de intentare a acțiunilor civile practic au dispărut. Prevederile cu privire la subordonarea ierarhică au fost detaliate pentru a asigura un singur nivel de control în loc de câteva, existente la moment. În ceea ce privește demiterea Procurorului General pentru abateri, aceasta va fi posibilă doar la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor. În ceea ce privește candidații la funcția de procuror-șef al Procuraturii UTA Găgăuzia, vor fi admiși la concurs doar cei nominalizați de Adunarea populară din Găgăuzia.

Proiectul noii Legi cu privire la procuratură urma să fie expediat de Ministerul Justiției Guvernului la începutul lunii mai. La 21 aprilie 2015, în cadrul discuțiilor publice pe marginea proiectului de lege, Președintele Parlamentului a anunțat că așteaptă ca proiectul de lege să ajungă în Parlament la mijlocul lunii mai. Potrivit estimărilor, aceasta ar trebuie să fie adoptată până în iulie 2015. Legea ar trebui să intre în vigoare la 1 ianuarie 2016.

CRJM a evaluat reforma instituției judecătorului de instrucție

Judecătorii de instrucție din Republica Moldova sunt chemați să asigure respectarea drepturilor omului la etapa urmăririi penale. Majoritatea acestor judecători sunt foști procurori și ofițeri de urmărire penală. De-a lungul anilor, activitatea acestora a trezit multe critici. În anul 2012, Parlamentul a adoptat Legea nr. 153/2012 cu scopul reformării instituției judecătorului de instrucție. Legea nr. 153/2012 cere evaluarea activității tuturor judecătorilor de instrucție și, în caz de evaluare pozitivă, reconfirmarea în calitate de judecător de drept comun. Reconfirmarea este făcută de Președintele țării la propunerea CSM, după evaluarea performanțelor judecătorilor și instruirea lor la Institutul Național al Justiției (INJ). CSM a elaborat un regulament potrivit căruia puteau fi numiți judecători de instrucție doar judecătorii cu o experiență în funcție de cel puțin trei ani și doar cu acordul judecătorului. Deși trebuia să se finalizeze până la 31 august 2015, procesul a fost practic finalizat până în decembrie 2014. Potrivit Legii 153/2012, în continuare, atribuțiile judecătorului de instrucție urmează a fi exercitate de către un judecător de drept comun desemnat de CSM pentru o perioadă de timp.

CRJM a monitorizat procesul de reconfirmare în funcție a judecătorilor de instrucție și a elaborat Raportul „[Reforma instituției judecătorului de instrucție în Republica Moldova](#)”, lansat

la 28 ianuarie 2015. Potrivit raportului, din cei 40 de judecători de instrucție în funcție la data intrării în vigoare a Legii 153/2012:

- 30 de judecători de instrucție au fost reconfirmați în funcție;
- doi au fost transferați în funcția de judecător fără a trece prin procedura de reconfirmare;
- doi au depus cereri de demisie;
- doi judecători de instrucție au fost eliberați din funcție din cauza eșuării evaluării performanțelor;
- un judecător nu a solicitat reconfirmarea în funcție, deoarece atinge în curând vârsta de pensionare;
- un judecător a fost suspendat din funcție, deoarece împotriva acestuia a fost pornită o cauză penală;
- un judecător de instrucție a fost eliberat din funcție pe motiv de încălcare a atribuțiilor de serviciu;
- reconfirmarea în funcție a unui judecător a fost refuzată de Președinte încă în noiembrie 2014 și CSM încă nu a decis dacă îl va propune repetat președintelui.

Din cei 30 de judecători reconfirmați în funcția de judecător de drept comun, 25 (83%) continuă să exercite atribuțiile judecătorului de instrucție. Aceasta nu contribuie la integrarea profesională a acestora și la creșterea profesionalismului lor. În 14

din cele 44 de judecătoriai nu s-a respectat condiția obligatorie de cel puțin trei ani vechime în muncă în funcția de judecător, deși în acele instanțe existau judecătoriai care corespundeau acestei cerințe. Raportul CRJM recomandă introducerea interdicției pentru foștii judecătoriai de instrucție de a fi numiți în calitate de judecătoriai de instrucție pentru cel puțin trei ani. Autorii raportului recomandă ca numirea judecătoriai de instrucție să se facă cu 3 luni înainte de preluarea atribuțiilor, timp în care judecătoriai să urmeze cursuri de formare la INJ și sarcina lor de lucru în calitate de judecătoriai de drept comun să fie diminuată treptat. Raportul mai recomandă ca mandatul judecătoriai de instrucție să aibă o perioadă fixă de trei ani, fără posibilitate de prelungire.

Autorii raportului au evaluat și volumul de muncă al judecătoriai de instrucție. Ei au constatat o distribuție inegală a sarcinii de muncă între aceștia, circa 50% din totalul volumului de muncă revenind

celor opt judecătoriai de instrucție din Chișinău. Raportul recomandă mărirea numărului judecătoriai de instrucție în judecătoriaiile din mun. Chișinău și mun. Bălți. În Judecătoriaiile Cahul, Hîncești, Ialoveni, Orhei, Soroca și Strășeni judecătoriai de instrucție ar trebui să examineze doar cauzele date de Codul de procedură penală în competența exclusivă a judecătoriai de instrucție. În celelalte judecătoriai, acestora le pot fi distribuite și alte cauze, însă numărul acestora trebuie să depindă de timpul dedicat de judecătorul de instrucție îndeplinirii atribuțiilor de bază.

În 2014, Ministerul Justiției a elaborat un proiect de lege, în care erau incluse majoritatea recomandărilor CRJM. Acesta a fost supus consultării publice și înregistrat la Parlament în august 2014, dar a fost retrimis ministerului după investirea noului Guvern. În primăvara anului 2015, proiectul de lege urmează a fi transmis din nou Parlamentului pentru adoptare.

ADMINISTRAREA SISTEMULUI JUDECĂTORESC

La Adunarea Generală a Judecătoriai au fost anunțate inițiative ambițioase de reformare

La 13 martie 2015, a avut loc Adunarea Generală a Judecătoriai. La eveniment a fost audiat [Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și modul de organizare și funcționare a sistemului judecătoresc în anul 2014](#). De asemenea, la reuniune au ținut alocațiuni ministrul justiției și președintele Curții Supreme de Justiție (CSJ). Înregistrarea video a Adunării Generale este disponibilă [on-line](#).

Președintele CSJ s-a referit la calitatea insuficientă a hotărârilor judecătorești și rata mare a recursurilor admise, precum și la arogarea de către unii judecătoriai a atribuțiilor organelor administrative, recunoscând legalitatea construcțiilor neautorizate sau chiar a faptului dobândirii cetățeniei Republicii Moldova. Președintele CSJ a propus mai multe inițiative menite

să îmbunătățească situația din justiție, cum ar fi [instituirea curții cu jurați în cauzele excepțional de complexe](#), [constituirea la CSJ a unui complet care să reexamineze hotărârile irevocabile până la sesizarea CtEDO](#), [instituirea termenelor maxime pentru examinarea cauzelor în instanțele de fond \(6 luni\) și apel \(3 luni\)](#), [schimbarea componenței CSJ și divizarea Curții de Apel Chișinău în două instanțe separate](#), [concedierea judecătoriai care nu își pot justifica proprietățile](#). DI Poalelungi a anunțat că CSJ a creat deja câteva grupuri de lucru pentru transpunerea în viață a acestor inițiative. În pofida faptului că inițiativele Președintelui CSJ implică modificări serioase ale cadrului legislativ, iar procesul de transpunere în viață a acestora a început, până la Adunarea Generală ele nu au fost făcute publice și nu au avut loc discuții cu privire la oportunitatea acestora.

Nedistribuirea aleatorie a dosarelor - CSM reacționează lent

După cum a fost menționat în [Buletinul informativ precedent](#), în anul 2014, au fost constatate câteva pretinse manipulări ale sistemului electronic de distribuție a dosarelor, inclusiv la CSJ. În răspuns la solicitarea Președintelui CSM cu privire la distribuția aleatorie a cauzelor la CSJ, în ianuarie 2015, Centrul de Telecomunicații Speciale (CTS) a expediat o informație în adresa CSM. La 27 ianuarie 2015, [CSM a decis să lase această informație fără examinare](#).

La 2 februarie 2015, [16 organizații ale societății civile au cerut CSM](#) efectuarea de urgență a controalelor detaliate privind modul de distribuție a dosarelor în toate instanțele judecătorești din

țară, identificarea vulnerabilităților, sancționarea dură a tuturor persoanelor care au fost implicate în manipularea sistemului de distribuție a dosarelor sau care nu au raportat despre manipulare și plasarea, în cel mai scurt timp, pe pagina web a CSM a rezultatelor controalelor. La 10 februarie 2015, [CSM a solicitat de la CTS prezentarea informației cu privire la manipulările admise](#) în anul 2014 în procesul de distribuție a dosarelor în instanțele din municipiul Chișinău, inclusiv Curtea de Apel Chișinău și CSJ. Se pare că hotărârea din 10 februarie 2015 a fost expediată CTS peste câteva săptămâni. Nu este clar dacă CTS a prezentat informația solicitată. Până la data publicării prezentului buletin, CSM nu a mai revenit la subiectul distribuirii aleatorii a dosarelor.

Testarea cu poligraful a candidaților la funcția de judecător și procuror a fost amânată

La 23 decembrie 2013, Parlamentul a votat Legea nr. 326, prin care a adoptat un set de modificări destinate combaterii corupției în sectorul justiției. Printre acestea se numără și verificarea cu poligraful a candidaților la funcția de judecător și procuror, introdusă ca și o condiție obligatorie pentru candidarea la aceste funcții. Testarea cu poligraful trebuia să înceapă după crearea condițiilor necesare pentru aplicarea ei, însă nu mai târziu 1 ianuarie 2015. CSM, Consiliul Superior al Procurorilor (CSP) și Serviciul de Informații și Securitate (SIS) au fost obligate să adopte reglementările detaliate în acest sens până la 25 iulie 2014. La 1 iulie 2014, CSM a creat un grup de lucru pentru implementarea prevederilor ce țin de verificarea cu poligraful a candidaților la funcția de judecător. La 31 martie 2015, aceste reglementări încă nu erau publicate pe pagina web a CSM.

La 3 februarie 2015, la cererea ministrului justiției, CSM a pus în discuție acest subiect și s-a constatat că încă nu a fost procurat poligraful și nu a fost angajat niciun specialist pentru aplicarea testului. Din acest motiv, testarea cu poligraful nu este aplicată.

Potrivit notei informative la proiectul Legii nr. 326, crearea condițiilor necesare pentru testarea cu poligraful presupune achiziționarea poligrafului și instruirea poligrafologilor. Costurile se ridică la circa USD 9,000, la care se adaugă salariul poligrafologului, precum și costurile pentru instruirea acestuia. Nu este clar când CSM va crea condițiile necesare pentru aplicarea testării cu poligraful.

CAUZE DE REZONANȚĂ

A fost dată soluția în cauza „Pădurea Domnească”

La 4 februarie 2015, Judecătoria Fălești a emis [sentința în cauza „Pădurea Domnească”](#). Fostul vicepreședinte al Curții de Apel Chișinău, Gheorghe CREȚU, a fost găsit vinovat de împușcarea mortală din imprudență a lui Sorin PACIU și de vânat ilegal. Ceilalți inculpați, angajați ai Agenției „Moldsilva”, acuzați de vânat ilegal, declarații mincinoase, fals în acte publice și abuz de putere, au fost achitați pe toate capetele de acuzare. Instanța a constatat că împușcarea dlui Paciu a avut loc din cauza încălcării regulilor de securitate la vânătoare. În pofida faptului că dl. Crețu și-a negat constant vinovăția, el a fost condamnat la doi de ani de închisoare cu suspendarea executării acestei pedepse pe o perioadă de

doi ani. Instanța l-a mai obligat pe dl. Crețu să plătească MDL 600,000 părinților dlui Panciu și MDL 406,000 soției și fiicei dlui Panciu în calitate de prejudiciu moral, material și cheltuieli de judecată. Instanța l-a mai obligat pe dl. Crețu la plata în folosul dnei Panciu, până la majoratul fiicei, a unei indemnizații lunare în mărime de MDL 1,500. Pentru vânat ilegal dlui Crețu i-a fost aplicată o amendă de MDL 6,000. Sentința a fost contestată și cauza așteaptă să fie examinată de Curtea de Apel Bălți.

Din tot grupul de persoane care a participat la vânătoarea respectivă, doar dl. Crețu a fost acuzat de vânat ilegal.

Urmărirea penală împotriva a patru judecători a fost clasată

Prin [Hotărârea CSM nr. 374/13 din 15 aprilie 2014](#) a fost admisă sesizarea Procurorului General și dat acordul de pornire a urmăririi penale împotriva judecătorilor Curții de Apel Economice Aureliu COLENCO, Valeriu HARMANIUC, Eugeniu CLIM și Ala NOGAI, pentru pronunțarea cu bună știință a unei hotărâri contrare legii. La 12 iunie 2014, [CSJ, din motive de procedură, a anulat](#) Hotărârea CSM din 15 aprilie 2014. În iulie 2014, Procurorul General a solicitat repetat eliberarea acordului CSM pentru investigarea penală a acestor judecători. Examinarea acestui demers a fost amânată de cel puțin 5 ori. La 7 octombrie 2014,

prin [Hotărârea nr. 721/26](#), CSM, cu șapte voturi contra trei, a respins demersul. CSM a conchis că „nu s-a constatat existența unor bănueli rezonabile că judecătorii cu bună știință ar fi pronunțat o hotărâre contrară legii”. O astfel de motivare este surprinzătoare având în vedere că la 15 aprilie 2014 CSM a autorizat urmărirea penală a acestor judecători, susținând că o astfel de bănuială există. Având în vedere că fără acordul CSM urmărirea penală împotriva judecătorilor nu putea derula, la 1 decembrie 2014, Procuratura anticorupție a clasat cauza penală împotriva celor patru judecători.

DREPTURILE OMULUI

Republica Moldova la CtEDO în anul 2014

La 29 ianuarie 2015, CtEDO a lansat [raportul anual de activitate](#) și [analiza datelor statistice pentru anul 2014](#). Potrivit acestora,

la 31 decembrie 2014, numărul cauzelor pendente în fața CtEDO era de 69,000, cu 30% mai puțin decât la sfârșitul anului 2013.

Totodată, în anul 2014, au fost înregistrate 56,250 de cereri, cu 13% mai puțin decât în anul precedent. Este pentru prima dată din anul 2003 când numărul cererilor depuse la CtEDO a scăzut.

[CRJM a analizat datele statistice](#) prezentate de CtEDO în privința Moldovei. La 31 decembrie 2014, la CtEDO erau pendinte 1,159 de cereri moldovenești, cu 19.6% mai puțin decât la 31 decembrie 2013. A scăzut cu 18.5% și numărul cererilor moldovenești înregistrate, de la 1,354 cereri în 2013 la 1,105 cereri în 2014. Cu toate acestea, raportat la populația țării, numărul cererilor depuse la CtEDO împotriva Moldovei este foarte mare. La acest capitol, în anul 2014, ca și în anul 2013, Moldova se afla pe locul 4. Scăderea numărului de cereri înregistrate poate fi explicată prin înăsprirea regulilor de depunere a cererii la CtEDO și prin descurajarea avocaților cauzată de numărul mare de cereri declarate inadmisibile în anii precedenți.

CRJM a evaluat modul de executare a hotărârilor CtEDO

Până la sfârșitul anului 2014, CtEDO a pronunțat 297 de hotărâri în cauzele moldovenești și a constatat peste 400 de violări ale CEDO. Majoritatea violărilor constatate sunt repetitive. Numărul impunător de violări constatate și natura acestora ridică semne de întrebare cu privire la executarea hotărârilor CtEDO de către Republica Moldova. [Raportul „Executarea de către Republica Moldova a hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului: 2013-2014”](#), lansat de CRJM la 31 martie 2015, răspunde la întrebarea ce a făcut până acum Republica Moldova pentru executarea hotărârilor CtEDO și care a fost impactul măsurilor întreprinse?

Raportul menționează că, în urma emiterii hotărârilor CtEDO, în anii 2013-2014, procurorii au redeschis multe cauze cu privire la maltratare. Cu toate acestea, în majoritatea cazurilor, redeschiderea nu a dus la sancționarea vinovaților de maltratare. Pe de altă parte, ca urmare a modificării Codului penal, sancțiunile aplicate pentru tortură în anul 2014 s-au înăspriș. Nu au avut loc îmbunătățiri importante în

În anul 2014, CtEDO a examinat 1,366 de cereri moldovenești, dintre care 1,341 (98,2%) au fost declarate inadmisibile sau scoase de pe rol, iar în 25 de cereri (1,8%) au fost adoptate hotărâri. În anul 2014, CtEDO a adoptat hotărâri în 2,7% din totalul cererilor examinate. Rata scăzută de hotărâri emise în cauzele moldovenești poate fi explicată prin numărul mare de reglementări amiabile, declarații unilaterale sau renunțarea de către reclamânți la cererile lor. În 2014, CtEDO a emis decizii de acest gen în cel puțin 46 de cauze.

Până la 31 decembrie 2014, CtEDO a pronunțat 297 de hotărâri în cauzele moldovenești, dintre care 24 au fost pronunțate în 2014. După numărul de hotărâri, Moldova devansează Germania, Spania, Olanda sau Portugalia. Prin cele 24 de hotărâri emise în anul 2014 au fost constatate 10 violări a art. 6 CEDO (dreptul la un proces echitabil) și 9 violări a art. 3 CEDO (interzicerea torturii, tratamentului inuman și degradant).

cea ce privește condițiile de detenție. Deși alimentarea deținuților era mereu insuficientă, în anul 2014 alocațiile pentru alimentarea acestora au scăzut. Motivarea insuficientă a arestărilor a rămas o problemă, precum nu s-au schimbat considerabil lucrurile nici la capitolul remiterii cauzelor la rejudecare, ceea ce determină tergiversarea procedurilor. Din contra, rata cauzelor penale remise de către CSJ la rejudecare a crescut. Fără a aduce motive suficiente, în anul 2014, CSJ a casat mai multe hotărâri irevocabile. Deși în anul 2012 legislația cu privire la interceptarea convorbirilor s-a înăspriș, în anul 2014 au fost autorizate de două ori mai multe interceptări decât în anul 2013. Analiza mecanismului de compensare a prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil a confirmat că, în anii 2012-2013, acțiunile date erau examinate lent, iar compensațiile acordate erau mult mai mici decât cele acordate de CtEDO în cauze similare.

Raportul conține recomandări specifice pentru prevenirea violărilor CEDO.

Parlamentarii propun limitarea libertății de exprimare

La 31 martie 2015, un grup de deputați din alianța de guvernare a înregistrat în Parlament [proiectul de lege nr. 107](#). Acesta propune ca orice persoană care, în timpul unor programe audiovizuale, acuză pe cineva de săvârșirea unor fapte ilegale, să probeze acest afirmatii, iar moderatorul emisiunii să solicite dreptul la replică a persoanei acuzate. În cazul în care nu sunt aduse probe în timpul emisiunii, moderatorul emisiunii urmează să declare imediat că acuzațiile nu sunt probate. În cadrul emisiunilor informative, radiodifuzorii vor fi obligați să solicite comentariul oricărei autorități publice care a fost vizată în buletinul de știri. Dacă autoritatea refuză prezentarea comentariului, radiodifuzorul urmează să menționeze expres acest fapt. În cazul în care radiodifuzorul nu este sigur de credibilitatea sursei confidentiale, acesta va menționa în mod expres că informația poate să nu corespundă realității. Proiectul de lege mai propune ca produsele autohtone să constituie cel puțin 8 ore din volumul zilnic de emisie, iar cele europene – cel puțin 12 ore.

La prima încălcare a celor de mai sus, radiodifuzorul va fi avertizat public. Pentru încălcare repetată, radiodifuzorul poate fi sancționat cu amendă de la MDL 5,000 la MDL 30,000, în funcție de numărul repetărilor. După a șasea încălcare, licența de emisie poate fi suspendată. Radiodifuzorul, de asemenea, va fi obligat să informeze publicul despre sancțiunea aplicată în 48 de ore de la emiterea deciziei de sancționare.

Proiectul de lege mai propune interzicerea comunicării informațiilor care contravin Legii privind contracararea activității extremiste. Va fi interzisă și transmisia și retransmisia posturilor de televiziune și radio care conțin programe sau emisiuni informative, politice sau militare care nu sunt produse în statele membre ale Uniunii Europene și în statele care au ratificat Convenția Europeană cu privire la televiziunea transfrontalieră. Dintre statele care [nu au ratificat această Convenție](#) se numără Georgia, Grecia, Rusia, Serbia, Ucraina ș.a.

Prin proiectul de lege, se mai propune excluderea posibilității radiodifuzorilor publici (de ex. Moldova 1) să difuzeze altă publicitate decât cea socială și electorală. Având în vedere faptul că statul nu asigură o finanțare suficientă a radiodifuzorilor publici, această interdicție îi expune riscului de influențe nedorite din partea statului. În urma acestei interdicții, radiodifuzorii privați vor atrage cea mai multă publicitate comercială. Mai mulți radiodifuzori privați sunt afiliați cercurilor politice de la guvernare.

În final, proiectul de lege interzice răspândirea prin intermediul

mass-media a informațiilor de către autori anonimi sau care nu pot fi identificați. O astfel de interdicție este excesivă. Deși autorii proiectului invocă jurisprudența CtEDO pentru a justifica inițiativa, standardele CtEDO sugerează contrariul.

Acest proiect a generat o reacție vehementă a jurnaliștilor. Se pare că, după aceasta, [unii semnatari și-au retras susținerea față de acest proiect de lege](#). Astfel de inițiative, în contextul actual, sunt contraproductive și distrag atenția societății de la probleme prioritare cum sunt reforma justiției și lupta împotriva corupției.

CRJM a analizat legislația în domeniul nediscriminării în câmpul muncii

La 25 februarie 2015, CRJM a lansat raportul „[Analiza compatibilității legislației naționale în domeniul nediscriminării în câmpul muncii cu standardele europene](#)”. Raportul constată că în Republica Moldova există un cadru legal comprehensiv în domeniul nediscriminării în câmpul muncii. Acesta necesită modificări minime pentru a asigura o mai mare claritate și eficiență. Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității (CPPEDAE), deși relativ recent înființat, se remarcă prin soluționarea unui număr mare de petiții în domeniul dat și prin combaterea proactivă a discriminării în domeniul muncii. Raportul subliniază că lipsa plângerilor depuse la CPPEDAE privind discriminarea în relațiile de muncă pe o serie de criterii nu indică asupra absenței cazurilor din categoriile date, ci asupra lipsei de informare a populației și de implicare a autorităților. Principala

sarcină a autorităților Republicii Moldova este încurajarea creșterii conștientizării – atât a angajaților, cât și a angajatorilor – privind efectele negative ale discriminării în relațiile de muncă.

CRJM a lansat și două ghiduri – unul adresat [angajatorilor](#) și altul – [angajaților](#) – privind prevenirea discriminării în câmpul muncii. Ghidurile conțin informații utile, cum ar fi acțiunile care trebuie întreprinse pentru a preveni discriminarea în câmpul muncii, care sunt obligațiile angajatorilor și ale angajaților pentru a asigura egalitatea de șanse și nediscriminarea în relațiile de muncă, care ar trebui să fie acțiunile întreprinse atunci când suntem discriminați, ș.a. și oferă o listă de contacte utile în domeniul dat. Totodată, a fost elaborată o [Compilație a legislației internaționale și naționale relevante în domeniul nediscriminării în câmpul muncii](#).

PE SCURT

La 16 ianuarie 2015, CRJM a lansat [proiectul „Promovarea reformelor juridice și advocacy pentru reforme în vederea promovării unui mediu favorabil pentru organizațiile societății civile”](#). În cadrul proiectului, CRJM va contribui la elaborarea modificărilor Legii privind asociațiile obștești, a Codului Fiscal, a reglementărilor privind punerea în aplicare a Legii 2%. Obiectivele cheie ale proiectului sunt promovarea strategiilor de autofinanțare a ONG-urilor și asigurarea participării efective a acestora în procesul legislativ.

La 21 ianuarie 2015, [28 de ONG-uri au declarat boicot instituției media Pro TV Chișinău](#), în legătură cu difuzarea unor secvențe video inacceptabile. Deși Pro TV Chișinău a declarat public că a greșit, acesta nu a remediat adecvat persoana lezată și nici nu a informat publicul despre măsurile întreprinse pentru a preveni situații similare în viitor. Din acest motiv, la [18 martie 2015](#), [23 de ONG-uri au reiterat printr-un mesaj public boicotul](#) declarat anterior.

La 3 februarie 2015, Ministerul Justiției a selectat-o pe Sorina MACRINICI, consilier juridic în cadrul CRJM, în calitate de membru al Consiliului civil pentru monitorizarea Centrului Național Anticorupție, pentru un mandat de 6 ani.

La 3 aprilie 2015, cu votul a 71 de deputați, Parlamentul I-a ales în funcția de avocat al poporului dl. Mihai COTOROBAI. Candidatul la funcția de avocat al poporului pentru drepturile copilului nu a întrunit numărul necesar de voturi. Pentru ocuparea acestei funcții va fi organizat un nou concurs.

La 7 aprilie 2015, a avut loc [Conferința Cooperarea dintre Parlament și Societatea civilă](#), organizată de Consiliul ONG în colaborare cu Parlamentul. În cadrul conferinței, au fost prezentate rapoartele [Cancelariei de Stat](#) și a [Consiliului ONG](#) privind implementarea [Strategiei de dezvoltare a societății civile 2012-2015](#). Strategia expiră în anul 2015. Deși nu toate acțiunile din Strategie au fost implementate, nu este clar dacă aceasta va fi prelungită.

La 7 aprilie 2015, CSM a admis cererea de demisie din funcția de vicepreședinte al CSJ a dnei Svetlana FILINCOVA. Ultima a invocat „motive personale”. La 9 aprilie 2015, Parlamentul a admis propunerea CSM. Dna Filincova a rămas a fi simplu judecător la CSJ. Reamintim că, în decembrie 2014, președintele CSM a solicitat CNA pornirea unei cauze penale împotriva dnei Svetlana FILINCOVA pentru pretinsa manipulare a sistemului de distribuire a dosarelor. Se pare că dna Filincova nu este investigată penal, însă [procuratura anticorupție a pornit o cauză penală împotriva a trei angajați ai aparatului CSJ](#).

URMEAZĂ

26 MAI 2015

Lansarea raportului CRJM „Analiza compatibilității legislației Republicii Moldova cu acquis-ul comunitar în domeniul egalității și nediscriminării”

27-29 MAI 2015

Al doilea training de formare de formatori în domeniul nediscriminării pentru asistenții sociali, organizat de CRJM

DESPRE CRJM

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație non-profit neguvernamentală cu sediul în Chișinău, Republica Moldova. CRJM tinde să asigure o justiție calitativă, promptă și transparentă și respectarea efectivă a drepturilor civile și politice. În realizarea acestor obiective, CRJM combină cercetarea de politici și activitatea de advocacy realizate într-un mod independent și neutru.

ECHIPA CRJM

Vladislav GRIBINCEA
Nadejda HRIPTIEVSCHI
Ion GUZUN
Sorina MACRINICI
Pavel GRECU
Ilie CHIRTOACĂ
Cristina TURCU
Doina DUMBRĂVEANU-MUNTEANU
Aurelia CELAC
Mihaela CIBOTARU

DATE DE CONTACT

Centrul de Resurse Juridice din Moldova
Str. A. Șciusev 33, MD-2001
Chișinău, Republica Moldova
Tel: +373 22 843601
Fax: +373 22 843602
Email: contact@crjm.org
www.crjm.org

